RICHTINGGEVENDE OMBUIGINGSSCENARIO'S GEMEENTE ELBURG 2026

Gemeente Elburg

Inhoud

1. Inleiding 2
Leeswijzer 2
2. Uitgangspunten 2
Uitgangspunten voor de scenario's 2
Financiële uitgangspunten voor de scenario's 3
Financieel meerjarig perspectief 2027-2030 voor besluitvorming ombuigingsscenario's 3
Monitoring ingezette ombuigingen fase 1 (Realisatie stelposten vanuit perspectiefnota 2025) 4
3. Scenario's 6
Scenario A: Ruimte voor taakgebied Infrastructuur, Ruimte en Milieu en Economie 6
Scenario B: Geen extra ombuiging voor het sociaal domein (voorkeurscenario) 8
Scenario C: Ruimte voor taakgebieden Onderwijs, Sport en openbaar groen, Cultuur en historie 10
Scenario D: Ruimte voor taakgebieden Bestuur en college, Algemene eigen middelen 12
Scenario E: Ieder taakgebied draagt bij 14
4. Advies voorkeurscenario 16
5. Vervolg 16

1. Inleiding

De gemeenteraad van de gemeente Elburg heeft bij de vaststelling van de Meerjarenprogrammabegroting 2026-2029 een ombuigingsopdracht gegeven aan het college. Deze ombuigingsopdracht bestaat uit twee onderdelen:

- € 1,25 miljoen ombuigen binnen het sociaal domein (een structurele ombuiging van €250.000 op het onderdeel jeugd is al opgenomen in 2026)
- Aanvullend € 1 miljoen tot 1,5 miljoen aan ombuigingen voor te stellen binnen de overige onderdelen van de begroting.

In dit document zijn verschillende ombuigingsscenario's uitgewerkt. Ieder scenario heeft de twee onderdelen van de opdracht in zich én ieder scenario leidt richting 2029 tot een structureel sluitende begroting.

Het college heeft daarnaast gekeken naar de toekomstbestendigheid van de scenario's: welk scenario geeft ruimte en richting aan de ambities van de gemeente Elburg. Daarom is ook gekeken of er door middel van ombuigingen ook investeringsruimte is te creëren voor die ambities zoals die zijn of worden verwoord in het bestuursakkoord 2026-2030.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit document treft u algemene en financiële uitgangspunten voor de scenario's. Deze uitgangspunten zijn van toepassing op ieder scenario dat u in hoofdstuk 3 aantreft. Ieder scenario kent zijn eigen accenten, maar in ieder scenario is de ombuiging op het sociaal domein en de ombuiging op de overige onderdelen van de begroting verwerkt. In hoofdstuk 4 treft u het advies van het college voor het voorkeursscenario.

2. Uitgangspunten

Een toekomstbestendig financieel perspectief dat ruimte en richting geeft aan de ambities van de gemeente Elburg. Dat was de opdracht van het college en dat is de context en de achtergrond van de ombuigingsscenario's.

De ombuigingsscenario's zijn opgesteld met behulp van de analyse van Cebeon, (bijlage 2) waarin de begroting van Elburg is gespiegeld aan het gemeentefonds en aan vier referentiegemeenten. Daarmee wordt zichtbaar op welke taakgebieden Elburg relatief meer of minder uitgeeft en waar ruimte kan bestaan voor andere beleidskeuzes. Deze analyse vormt, samen met de gesprekken die zijn gevoerd over keuzemogelijkheden per taakveld, de inhoudelijke basis voor de scenario's.

In deze paragraaf zijn de uitgangspunten opgenomen die bij de uitwerking van alle scenario's zijn gehanteerd. Deze uitgangspunten geven richting aan de afwegingen en maken inzichtelijk welke ombuigingen als logisch, realistisch of maatschappelijk minder ingrijpend zijn beschouwd. In hoofdstuk 3 zijn deze uitgangspunten vervolgens vertaald in verschillende scenario's. Per scenario is weergegeven welke taakgebieden worden ontzien, waar ombuigingen plaatsvinden en wat daarvan het maatschappelijke effect kan zijn. De scenariokaarten geven per taakgebied een verdiepende inhoudelijke en financiële onderbouwing. Deze scenariokaarten zijn opgenomen in bijlage 1.

Uitgangspunten voor de scenario's

Ieder scenario leidt tot een structureel sluitende begroting richting 2029. Vervolgens is ieder scenario opgesteld aan de hand van 4 uitgangspunten:

1. Als vast uitgangspunt is opgenomen dat de ombuigingsopgave in het sociaal domein in ieder scenario een plek krijgt. Hiervoor is uitgegaan van een opgave van €1,5 miljoen, verdeeld over de taakvelden basisvoorzieningen, participatie, Wmo en jeugdhulp. Hiervan is €250.000,- inmiddels opgenomen in de begroting 2026. In de scenario's is deze opgave terug te vinden onder de noemer Sociaal domein fase 1 restant.

2. Maatregelen die nauwelijks of geen inhoudelijke gevolgen hebben, worden zo veel mogelijk in 2027 verwerkt. Deze maatregelen kunnen relatief eenvoudig worden gerealiseerd en dragen eraan bij dat de ombuigingsopgave niet groter wordt dan nodig is.
3. In de scenario's is gezocht naar maatregelen met een zo beperkt mogelijke directe impact op inwoners en ondernemers. Dat betekent dat niet alleen is gekeken naar de financiële consequentie van een maatregel, maar ook naar de vraag wat de maatschappelijke effecten zijn op langere termijn.
4. Voor subsidies aan professionele organisaties is in de scenario's gerekend met een korting van 10 procent. Dit percentage is gebruikt als rekenkundig uitgangspunt om de scenario's op een vergelijkbare manier op te bouwen. Het bestuur kan besluiten om op dit punt zwaarder, lichter of gerichter te sturen. We achten 10% als een verantwoordelijke korting met een aanvaardbaar direct effect op inwoners en ondernemers. Uiteraard blijft bestuurlijke ruimte bestaan voor nadere weging per organisatie of voorziening.

Financiële uitgangspunten voor de scenario's

De Perspectiefnota 2026 en de ombuigingsscenario's 2026 zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De perspectiefnota geeft inzicht in het ontstane begrotingstekort. In dit document Ombuigingsscenario's zijn enkele belangrijke onderdelen uit de Perspectiefnota 2026 overgenomen. Een uitgebreide beschrijving staat uiteraard in de Perspectiefnota 2026 zelf. Deze beide documenten dienen in samenhang met elkaar gelezen te worden. De ombuigingsscenario's zijn de puzzelstukken die in het ontstane begrotingstekort uit de Perspectiefnota 2026 passen.

In deze paragraaf is een financieel meerjarig perspectief geschetst waarbij het uitgangspunt de begroting 2026-2029 is inclusief correctie van incidentele posten op het begrotingsresultaat en vervolgens alle beschikbare informatie is aangevuld waaronder:

- Uitkomsten van de september- en decembercirculaires 2025 van het Rijk
- Effecten voor de jaren 2027 en verder vanuit de Najaarsrapportage 2025

Financieel meerjarig perspectief 2027-2030 voor besluitvorming ombuigingsscenario's

Financieel meerjarig perspectief (FMP) 2027-2030 incl. voorjaarsrapportage 2026 en voorstellen perspectiefnota 2026

*Bedragen * € 1.000*	BG-27	BG-28	BG-29	BG-30	
Begrotingsresultaat 2026-2029	0	0	0	0	1)
Najaarsrapportage 2025 structurele effecten	221	159	164	164	
December circulaire 2025	102	107	111	115	
Voorjaarsrapportage excl. decembercirculaire 2025	-190	-153	-137	-26	
Subtotaal (zie begroot na wijziging voorjaarsrapportage 2026)	**133**	**113**	**138**	**253**	
Correctie: niet ingevulde taakstelling sociaal domein	-500	-750	-1.250	-1.250	2)
Correctie: Van Ark '27 ontvangsten begroot 2028 en 2029 e.v.	0	-1.145	-1.101	-1.101	
Subtotaal begrotingsresultaat incl. corrrecties	**-367**	**-1.782**	**-2.213**	**-2.098**	
Perspectiefnota 2026 autonome ontwikkelingen, 3-O's					
Incidenteel	-486	-176	0	0	
Structureel	-591	-526	-526	-526	
Subtotaal perspectiefnota 2026	**-1.077**	**-702**	**-526**	**-526**	

Perspectiefnota incl. voorjaarsrapportage 2026				
Incidenteel resultaat	-517	-181	0	0
Structureel resultaat	-927	-2.303	-2.739	-2.624
Totaal generaal	**-1.444**	**-2.484**	**-2.739**	**-2.624**

1) In het begrotingsresultaat 2026-2029 is een toevoeging vanuit de algemene reserve als volgt opgenomen om tot nihil te komen: 2027 € 453.000; 2028: € 66.000; 2029 € 72.000 en 2030 is overgenomen van 2029 € 72.000. Indien de reserve in 2030 niet wordt ingezet bedraagt het uiteindelijke tekort € 2.718.000 nadelig.
2) Het begrotingsresultaat is gecorrigeerd met 'incidentele' taakstellingen of stelposten voor opbrengsten welke niet zijn toegestaan volgens BBV-richtlijnen of Gemeenschappelijk toezicht kader van de Provincie Gelderland.

In bovenstaande tabel zijn een aantal belangrijke ontwikkelingen nog niet meegenomen. Het gaat daarbij om financiële gevolgen voortkomend uit:

- Voorjaarsnota Rijk 2026 en meicirculaire 2026
- Volledigheid van loon- en prijsstijgingen
- Eventuele ombuigingen binnen bestaand beleid -> deze kunnen worden geëffectueerd na een scenariokeuze door de gemeenteraad.

Monitoring ingezette ombuigingen fase 1 (Realisatie stelposten vanuit perspectiefnota 2025)

In het structurele resultaat zijn de in 2025 opgenomen ombuigingsvoorstellen voor het sociaal domein eruit gehaald. Reden is dat dit een nog niet met voldoende onderbouwing en hardheid toe te wijzen bezuiniging is. Als de plannen en resultaten zichtbaar worden zal deze taakstelling als structurele bijdrage meegerekend kunnen worden.

In de perspectiefnota 2025 zijn vorig jaar oplossingsrichtingen opgenomen om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting. Dit zijn onderstaande ombuigingen op bedrijfsvoering, waarbij we structureel € 250.000 realiseren vanaf 2026. Deze bezuinigingen zijn inmiddels gerealiseerd en kunnen daarom meetellen in het vermeerderen van het resultaat.

Bij het beoordelen van de ombuigingsvoorstellen is het raadzaam mee te rekenen dat in de voorliggende cijfers voor bedrijfsvoering € 250.000 en sociaal domein € 250.000 in de voorgaande begroting 2026 zijn ingevuld.

- *Bedrijfsvoering (vanaf 2026 € 250.000 structureel ingevuld)*

Bedrijfsvoeringkosten zoals representatiekosten, overige personeelskosten en catering.

Bedragen x € 1.000	**BG-27**	**BG-28**	**BG-29**	**BG-30**
Ombuigingen op bedrijfsvoering	**250**	**250**	**250**	**250**
Ingevuld	-250	-250	-250	-250
Rest taakstelling	**-**	**-**	**-**	**-**

- *Sociaal domein (vanaf 2026 € 250.000 structureel ingevuld)*

Budget voor activiteiten en beleid op het gebied van jeugdzorg zijn vanaf 2026 structureel ingevuld en met €250.000 verlaagd. Het restant van de taakstelling zal nog voorzien worden van een concrete uitwerking. Daarmee wordt naar verwachting deze taakstelling door de provincie niet meer gecorrigeerd, omdat de taakstelling dan voldoende concreet is opgesteld en wordt gerealiseerd.

Bedragen x € 1.000	**BG-27**	**BG-28**	**BG-29**	**BG-30**
Taakstelling sociaal domein	750	1000	1.500	1.500
Ingevuld	-250	-250	-250	-250
Rest taakstelling	**500**	**750**	**1.250**	**1.250**

3. Scenario's

Scenario A: Ruimte voor taakgebied Infrastructuur, Ruimte en Milieu en Economie

<table>
<tr><th colspan="6">Scenario A: ruimte voor Infrastructuur, ruimte en milieu en economie</th></tr>
<tr><td></td><td colspan="5">Ombuigingen op het taakgebied…</td></tr>
<tr><td>Opbouw scenario</td><td colspan="5"><table>
<tr><th>Bedragen * € 1.000</th><th>2027</th><th>2028</th><th>2029</th><th>2030</th></tr>
<tr><td>Sociaal domein extra taak</td><td>0</td><td>540</td><td>290</td><td>290</td></tr>
<tr><td>Sociaal domein fase 1 restant</td><td>500</td><td>750</td><td>1.250</td><td>1.250</td></tr>
<tr><td>Orde en Veiligheid</td><td>0</td><td>25</td><td>25</td><td>25</td></tr>
<tr><td>Onderwijs</td><td>50</td><td>50</td><td>50</td><td>50</td></tr>
<tr><td>Sport, cultuur en recreatie</td><td>4</td><td>376</td><td>376</td><td>376</td></tr>
<tr><td>Infrastructuur, ruimte en milieu</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Bestuur en organisatie</td><td>23</td><td>308</td><td>308</td><td>308</td></tr>
<tr><td>Algemene eigen middelen</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>577</td><td>2.049</td><td>2.299</td><td>2.299</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Cebeon over dit taakgebied</td><td colspan="5">Cebeon laat zien dat de gemeente Elburg gemiddeld in 2024 meer dan de referentiegemeenten en meer dan de indicator uit het gemeentefonds uitgaf aan infrastructuur en ruimte, milieu en economie.</td></tr>
<tr><td>Maatschappelijk effect</td><td colspan="5">Dit scenario geeft ruimte aan het taakgebied infrastructuur, ruimte en milieu. Binnen infrastructuur, ruimte en milieu zorgt de gemeente voor een veilige, duurzame en aantrekkelijke leefomgeving door beheer van de openbare ruimte en het sturen op ruimtelijke ontwikkeling. Binnen economie richt de gemeente zich op een sterk lokaal ondernemersklimaat en het behoud en stimuleren van werkgelegenheid. Op deze taakgebieden wordt binnen dit scenario niet omgebogen.

Bezuinigingen op de overige taakvelden leiden op korte termijn tot versobering van voorzieningen en ondersteuning voor inwoners. Op de langere termijn vergroten zij het risico op hogere maatschappelijke en financiële kosten doordat preventieve inzet afneemt en problemen verergeren. Dit werkt door in meerdere beleidsterreinen.

In het sociaal domein en de jeugd kan minder preventie leiden tot zwaardere, duurdere zorg en in het uiterste geval meer uithuisplaatsingen. Bij werk en participatie vergroot verdere versobering de afstand tot de arbeidsmarkt, vooral voor kwetsbare groepen. Het leidt tevens tot meer of langer te verstrekken uitkeringen. Bezuinigingen op veiligheid en brandweerzorg verminderen paraatheid en preventie, met een grotere kans op schade en hogere kosten tot gevolg. Inzet op sport, spel en recreatie draagt bij aan gezondheid en leefbaarheid; vermindering hiervan kan op termijn leiden tot minder bewegen, meer gezondheidsproblemen en minder sociale cohesie. Cultuur en bibliotheken versterken ontmoeting, participatie en leefbaarheid; ombuigingen kunnen het voorzieningenniveau verlagen en kosten verschuiven naar inwoners. Ombuigingen op Bestuur en organisatie versoberen met name de interne voorzieningen (o.a. catering).</td></tr>
</table>

	Samenvattend geldt dat bezuinigingen, met name op preventieve en laagdrempelige voorzieningen, weliswaar op korte termijn financieel ruimte creëren, maar op langere termijn kunnen leiden tot hogere kosten, grotere ongelijkheid en een afname van leefbaarheid en inclusiviteit. Gelet op de aangenomen motie van 29 september 2025 in de raad van Elburg worden geen ombuigingsvoorstellen gedaan op het taakgebied algemene middelen.
Voor uitgebreidere onderbouwing zie de scenariokaarten per taakveld	
Advies college	Het college geeft geen voorkeur aan het scenario A, waarin het taakveld infrastructuur, ruimte en milieu en Economie wordt ontzien. Hoewel begrijpelijk dit taakveld een essentieel onderdeel is van onze dienstverlening en beleid, sluit deze benadering onvoldoende aan bij de uitgangspunten zoals geformuleerd in hoofdstuk 2. Met name de impact op onze inwoners is bij dit scenario groot. Juist binnen dit taakveld liggen er reële mogelijkheden om op een verantwoorde manier besparingen door te voeren, zonder dat dit leidt tot onevenredig grote negatieve effecten. Rapport Cebeon laat zien dat er binnen dit taakveld een brede bandbreedte is aan keuzemogelijkheden. En daarmee ligt er ruimte om hier keuzes te heroverwegen. Door het taakveld infrastructuur, ruimte, milieu en economie grotendeels te ontzien, verschuift de ombuigingsopgave automatisch naar andere taakvelen en daarmee andere voorzieningen. Dit heeft tot gevolg dat daar zwaardere ingrepen nodig zijn, met grotere maatschappelijke en organisatorische consequenties. Denk hierbij aan voorzieningen die direct van invloed zijn op inwoners, zoals sociale ondersteuning, welzijn of andere publieke diensten. De impact van bezuinigingen op deze terreinen wordt door de college als ingrijpender beoordeeld dan de mogelijke effecten van besparingen binnen het taakveld dat wordt ontzien in scenario A. Om deze redenen concludeert de college dat het scenario waarin het taakveld infrastructuur, ruimte, milieu en economie zoveel mogelijk wordt ontzien, niet de voorkeur heeft.

Scenario B: Geen extra ombuiging voor het sociaal domein (voorkeurscenario)

Scenario B: Geen extra ombuiging voor het Sociaal Domein

	Ombuigingen op het taakgebied…			
Opbouw scenario	***Bedragen * € 1.000***	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
	Sociaal domein extra taak	0	0	0	0
	Sociaal domein fase 1 restant	500	750	1.250	1.250
	Orde en Veiligheid	0	25	25	25
	Onderwijs	50	50	50	50
	Sport, cultuur en recreatie	4	376	376	376
	Infrastructuur, ruimte en milieu	153	218	218	488
	Bestuur en college	23	308	308	308
	Algemene eigen middelen	0	0	0	0
	Totaal	**730**	**1.727**	**2.227**	**2.497**
Cebeon over dit taakgebied	Cebeon laat zien dat de gemeente Elburg in 2024 minder dan de indicatoren uit het gemeentefonds uitgaf op het sociaal domein. Vergeleken met de referentiegemeenten scoort de gemeente Elburg hoog op de uitgaven voor jeugdhulp en deze kosten lijken de komende jaren nog te stijgen. Als aandachtspunt geeft Cebeon mee de relatie tussen de hoge uitgaven in de basisvoorzieningen en de hoge uitgaven in de geïndiceerde zorg. Hier lijkt de investering in preventie nog niet het verwachte effect te hebben in de geïndiceerde jeugdhulp.				
Maatschappelijk effect	Dit scenario geeft ruimte aan het taakgebied **sociaal domein** door dit zoveel mogelijk te ontzien van aanvullende ombuigingen. Binnen het sociaal domein richt de gemeente zich op ondersteuning van inwoners die (tijdelijk of structureel) niet zelfstandig kunnen meedoen, met aandacht voor zorg, jeugd, participatie en bestaanszekerheid. Hoewel dit taakveld verder wordt ontzien, blijft de vastgestelde ombuigingsopgave van €1,5 miljoen staan. Binnen dit scenario worden de ombuigingen daarom primair gezocht in de overige taakvelden. In het taakveld **infrastructuur, ruimte en milieu** kan dit leiden tot een lager niveau van onderhoud en beheer van de openbare ruimte en minder ruimte voor ruimtelijke kwaliteitsverbetering. Binnen **economie** kan een versobering van inzet op ondernemersklimaat en werkgelegenheidsbevordering op termijn de economische dynamiek en lokale werkgelegenheid onder druk zetten. Bij **veiligheid en brandweerzorg** kunnen beperkingen in middelen leiden tot minder preventieve inzet en verminderde paraatheid, met een verhoogd risico op schade en hogere maatschappelijke kosten. In **sport, spel en recreatie** kan een lager voorzieningenniveau bijdragen aan minder beweging en een afname van sociale samenhang. Binnen **cultuur en bibliotheken** kan vermindering van aanbod en toegankelijkheid de ontmoetingsfunctie en participatie van inwoners beperken. Ombuigingen op **Bestuur en organisatie** versoberen met name de interne voorzieningen (o.a. catering).				

	Hoewel het sociaal domein in dit scenario wordt ontzien van aanvullende bezuinigingen, blijft het belangrijk te onderkennen dat dit domein al een aanzienlijke financiële opgave draagt. Verdere druk op andere taakvelden kan indirect alsnog effect hebben op het sociaal domein, doordat problemen verschuiven richting zwaardere en duurdere vormen van ondersteuning. Gelet op de aangenomen motie van 29 september 2025 in de raad van Elburg worden geen ombuigingsvoorstellen gedaan op het taakgebied algemene middelen.
Voor uitgebreidere onderbouwing zie de scenariokaarten per taakveld.	
Advies college	Het college spreekt een duidelijke voorkeur uit voor scenario B waarin het taakveld sociaal domein zoveel mogelijk wordt ontzien van aanvullende ombuigingen. Het sociaal domein staat voor de aanzienlijke opgave van 1,5 miljoen euro aan ombuigingen. Het wordt door de college niet realistisch en ook niet wenselijk geacht om daar nog extra ombuigingen bovenop te stapelen. Ombuigingen en bezuinigingen binnen het sociaal domein raken direct of indirect inwoners, met name kwetsbare groepen die afhankelijk zijn van ondersteuning en voorzieningen. Verdere ingrepen op dit taakveld zouden de toegankelijkheid en kwaliteit van deze ondersteuning onder druk zetten, met mogelijk verder gaande maatschappelijke gevolgen. De college acht deze impact ingrijpender dan de consequenties van ombuigingen op andere taakvelden. Nog verdergaande bezuinigingen op het sociaal domein gaat ook voorbij aan uitgangspunt 2: inwoners ontzien Daarom wordt het als passender beschouwd om de resterende ombuigingsopgave buiten het sociaal domein te zoeken. Dit maakt het mogelijk om de lasten te verdelen over taakvelden waar de effecten minder direct ingrijpen in het dagelijks leven van inwoners, en waar meer ruimte is om efficiëntie en prioritering toe te passen zonder dat essentiële ondersteuning in het gedrang komt. Op basis van deze overwegingen concludeert de college dat dit scenario de voorkeur heeft. Verdere toelichting hierop volgt in hoofdstuk 4.

Scenario C: Ruimte voor taakgebieden Onderwijs, Sport en openbaar groen, Cultuur en historie

Scenario C: ruimte Onderwijs, sport, cultuur en historie

Ombuigingen op het taakgebied…

Opbouw scenario

*Bedragen * € 1.000*	2027	2028	2029	2030
Sociaal domein extra taak		540	290	290
Sociaal domein fase 1 restant	500	750	1.250	1.250
Orde en Veiligheid	0	25	25	25
Onderwijs	0	0	0	0
Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0
Infrastructuur, ruimte en milieu	153	218	218	488
Bestuur en college	23	308	308	308
Algemene eigen middelen	0	0	0	0
Totaal	**676**	**1.841**	**2.091**	**2.361**

Cebeon over dit taakgebied

Cebeon laat zien dat de gemeente Elburg in 2024 een sober uitgavenpatroon had op dit taakgebied in vergelijking met het gemeentefonds en in vergelijking met de referentiegemeenten. Met name op het taakveld sport werd relatief weinig uitgegeven.

Maatschappelijk effect

Dit scenario geeft ruimte aan het taakveld **onderwijs, sport, cultuur en recreatie** door dit zoveel mogelijk te ontzien van ombuigingen. Binnen dit taakveld draagt de gemeente bij aan de ontwikkeling van inwoners, het versterken van sociale samenhang en het bevorderen van een gezonde en leefbare samenleving. Onderwijs, sport, cultuur en erfgoed hebben hierin een belangrijke verbindende en preventieve functie.

Dit betekent dat de ombuigingen primair worden gezocht in andere domeinen, wat op korte termijn leidt tot versobering van beleid, beheer en ondersteuning buiten dit taakveld.

In het **sociaal domein en de jeugd** kan minder preventie leiden tot zwaardere, duurdere zorg en in het uiterste geval meer uithuisplaatsingen. Bij **werk en participatie** vergroot verdere versobering de afstand tot de arbeidsmarkt, vooral voor kwetsbare groepen. Het leidt tevens tot meer of langer te verstrekken uitkeringen.

Binnen infrastructuur, ruimte en milieu kan dit resulteren in minder ruimte voor kwaliteitsverbetering, onderhoud en ontwikkeling van de openbare ruimte en ruimtelijke projecten. Dit kan op termijn invloed hebben op de aantrekkelijkheid en functionaliteit van de leefomgeving. In het taakveld economie kan een grotere bezuinigingsdruk leiden tot minder inzet op ondernemersklimaat en arbeidsmarktontwikkeling, met mogelijke effecten op werkgelegenheid en lokale economische vitaliteit.

Binnen **orde en veiligheid** kunnen beperkingen in middelen leiden tot een lager niveau van preventie en paraatheid, met een verhoogd risico op incidenten en hogere maatschappelijke kosten op de langere termijn. Ook in het **sociaal domein** kan extra druk ontstaan wanneer preventieve voorzieningen binnen onderwijs, sport en cultuur

	verminderen, omdat deze domeinen juist bijdragen aan het voorkomen van zwaardere ondersteuningsvragen. Ombuigingen op **Bestuur en organisatie** versoberen met name de interne voorzieningen (o.a. catering). Samenvattend geldt dat het ontzien van onderwijs, sport, cultuur en historie op korte termijn zorgt voor het behoud van belangrijke voorzieningen die bijdragen aan leefbaarheid en ontwikkeling. Gelet op de aangenomen motie van 29 september 2025 in de raad van Elburg worden geen ombuigingsvoorstellen gedaan op het taakgebied algemene middelen.
Voor uitgebreidere onderbouwing zie de scenariokaarten per taakveld	
Advies college	Het college beschouwt het scenario waarin het taakveld onderwijs, sport, cultuur en historie zoveel mogelijk wordt ontzien van ombuigingen als een verdedigbare, maar niet als de meest wenselijke optie. Deze domeinen leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid, ontwikkeling en sociale samenhang binnen de gemeente. Het ontzien ervan sluit daarmee in zekere mate aan bij de uitgangspunten uit hoofdstuk 2, waarin het belang van voorzieningen voor inwoners met maatschappelijke effecten op de langere termijn wordt onderstreept. Daarbij speelt mee dat is aangegeven dat de gemeente op dit taakveld al relatief terughoudend uitgaven doet en ‘scherp aan de wind zeilt’. De financiële ruimte binnen onderwijs, sport, cultuur en historie is daardoor beperkt, waardoor extra bezuinigingen relatief snel voelbaar worden en direct ten koste kunnen gaan van het voorzieningenniveau. Dit maakt het begrijpelijk en uitlegbaar om dit taakveld in zekere mate te ontzien. Tegelijkertijd constateert de college dat het ontzien van dit taakveld de bezuinigingsdruk verschuift naar andere domeinen. Bovendien ziet de college, ondanks de beperkte financiële ruimte, nog enige mogelijkheden om kritisch te kijken naar prioritering en efficiëntie, zonder dat de kern van de voorzieningen direct onder druk komt te staan. Alles afwegend komt de college tot de conclusie dat dit scenario passend en goed te onderbouwen is, maar niet de voorkeur heeft.

Scenario D: ruimte voor bestuur en college, algemene eigen middelen

Ombuigingen op het taakgebied…

Opbouw scenario

*Bedragen * € 1.000*	2027	2028	2029	2030
Sociaal domein extra taak		540	290	290
Sociaal domein fase 1 restant	500	750	1.250	1.250
Orde en Veiligheid	0	25	25	25
Onderwijs	50	50	50	50
Sport, cultuur en recreatie	4	376	376	376
Infrastructuur, ruimte en milieu	153	218	218	488
Bestuur en organisatie	0	0	0	0
Algemene eigen middelen (inzet vrij reserves)	0	0	0	0
Totaal	**707**	**1.959**	**2.209**	**2.479**

Cebeon over dit taakgebied

De gemeente Elburg gaf in 2024 even veel of minder uit op dit taakgebied als de referentiegemeenten en evenveel als het gemeentefonds hiervoor beschikbaar stelt. Op het taakveld facilitair wordt echter relatief veel uitgegeven.

Maatschappelijk effect

Dit scenario geeft ruimte aan het taakveld **bestuur, organisatie en algemene middelen** door dit zoveel mogelijk te ontzien van ombuigingen. Binnen bestuur en college wordt de gemeentelijke dienstverlening aangestuurd en uitgevoerd. Hierbij gaat het om het borgen van voldoende kwaliteit, capaciteit en continuïteit van de ambtelijke college en bestuurlijke ondersteuning.

De totale ombuigingsopgave zal binnen de overige taakvelden moeten worden opgevangen. Binnen dit scenario ontstaat daarbij een duidelijke tweedeling: enerzijds wordt de collegekant ontzien om de uitvoeringskracht op peil te houden, anderzijds biedt met name het onderdeel algemene middelen wel degelijk ruimte voor ombuigingen. Het volledig ontzien van het gehele taakveld kan daardoor leiden tot een scheve verdeling van de bezuinigingsdruk.

Het verschuiven van de ombuigingen naar andere taakvelden leidt op korte termijn tot versobering van beleid, beheer en uitvoering in die domeinen. Binnen **infrastructuur, ruimte en milieu** kan dit resulteren in minder middelen voor onderhoud en ontwikkeling van de openbare ruimte en ruimtelijke projecten, met gevolgen voor de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de leefomgeving. In **economie** kan een hogere bezuinigingsdruk leiden tot minder inzet op het versterken van het ondernemersklimaat en de arbeidsmarkt, wat de economische vitaliteit kan beïnvloeden.

In het **sociaal domein** kan extra druk op andere domeinen indirect leiden tot verschuiving van problematiek, doordat preventieve en ondersteunende maatregelen elders worden beperkt. Binnen **orde en veiligheid** kan een grotere financiële opgave

	resulteren in minder preventieve inzet en lagere paraatheid, met mogelijke gevolgen voor risico's en maatschappelijke kosten op langere termijn. Ook binnen **onderwijs, sport, cultuur en recreatie** kunnen beperkingen in middelen elders leiden tot een afname van samenhangende voorzieningen die bijdragen aan participatie, ontmoeting en leefbaarheid. Dit kan op termijn invloed hebben op sociale cohesie en preventieve werking richting andere beleidsvelden. Samenvattend geldt dat het ontzien van bestuur en college passend is vanuit het belang van een goed functionerende gemeentelijke uitvoering. Tegelijkertijd leidt het volledig ontzien van het gehele taakveld tot een verschuiving van de bezuinigingslast naar andere domeinen, met risico's op ongelijk verdeelde effecten en toenemende druk op de samenhang en uitvoerbaarheid van gemeentelijk beleid. Gelet op de aangenomen motie van 29 september 2025 in de raad van Elburg worden geen ombuigingsvoorstellen gedaan op het taakgebied algemene middelen.
Voor uitgebreidere onderbouwing zie de scenariokaarten per taakveld	
Advies college	Het college beschouwt het scenario waarin het taakveld bestuur, college en algemene middelen zoveel mogelijk wordt ontzien van ombuigingen als een deels verdedigbare, maar niet als de meest wenselijke optie. Binnen dit taakveld wordt namelijk een tweedeling gezien. Aan de kant van bestuur en college constateert de college dat de mogelijkheden voor ombuigingen beperkt zijn. Het huidige niveau van personele capaciteit en organisatorische kwaliteit is nodig om de gemeentelijke taken adequaat uit te voeren. Er wordt al relatief efficiënt gewerkt en de mogelijke ruimte is niet ruim. Verdere ombuigingen op dit onderdeel zouden direct gevolgen hebben voor de uitvoeringskracht en kwaliteit van dienstverlening. Vanuit dat perspectief is het logisch en goed uitlegbaar om dit deel van het taakveld zoveel mogelijk te ontzien. Tegelijkertijd ziet de college binnen de algemene middelen wel reële mogelijkheden om ombuigingen te realiseren. Dit laat ook het rapport Cebeon zien. Dit onderdeel biedt meer flexibiliteit en daarmee ruimte om een bijdrage te leveren aan de totale ombuigingsopgave, zonder dat dit direct ten koste gaat van de uitvoeringscapaciteit van de college. Juist deze tweedeling maakt dat het volledig ontzien van het gehele taakveld niet passend wordt geacht. Een dergelijke benadering zou betekenen dat beschikbare ruimte binnen de algemene middelen onbenut blijft en de druk onnodig wordt verlegd naar andere taakvelden. Alles afwegend concludeert de college dat dit scenario begrijpelijke elementen bevat, met name waar het gaat om bestuur en college, maar als geheel niet de voorkeur heeft.

Scenario E: Ieder taakgebied draagt bij

Scenario E: Ieder taakgebied draagt bij.					
	Ombuigingen op het taakgebied…				
Opbouw scenario	***Bedragen * € 1.000***	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
	Sociaal domein extra taak		540	290	290
	Sociaal domein fase 1 restant	500	750	1.250	1.250
	Orde en Veiligheid	0	25	25	25
	Onderwijs	50	50	50	50
	Sport, cultuur en recreatie	4	376	376	376
	Infrastructuur, ruimte en milieu	153	218	218	488
	Bestuur en college	23	308	308	308
	Algemene eigen middelen (inzet vrij reserves)	0	0	0	0
	Totaal	**730**	**2.267**	**2.517**	**2.787**
Cebeon over dit taakgebied	Over de hele linie is in 2024 in de gemeente Elburg sprake van een relatief laag uitgavenniveau en een laag niveau van de algemene eigen middelen (OZB en overige eigen middelen). Dit wijst op een sober voorzieningenniveau en/of doelmatige uitvoering.				
Maatschappelijk effect	Dit scenario gaat uit van een brede verdeling van de ombuigingsopgave over alle taakvelden, zonder dat een specifiek taakveld wordt ontzien. Daarmee leveren alle beleidsterreinen een bijdrage aan het realiseren van de financiële opgave. Dit zorgt ervoor dat de lasten evenwichtig worden verdeeld en er per taakveld kritisch kan worden gekeken naar waar ruimte is voor efficiency, prioritering en versobering. Een belangrijk maatschappelijk effect van dit scenario is dat de bezuinigingsopgave breed wordt gedragen. Hierdoor wordt voorkomen dat specifieke beleidsterreinen onevenredig zwaar worden belast, wat de uitvoerbaarheid en acceptatie van maatregelen kan ondersteunen. Tegelijkertijd betekent dit dat op vrijwel alle terreinen zichtbaar moet worden ingeleverd, wat kan leiden tot een oplopend effect op het totale voorzieningenniveau. Binnen **infrastructuur, ruimte en milieu** kan dit leiden tot een lager ambitieniveau in beheer, onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling, met mogelijke gevolgen voor de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de leefomgeving. In **economie** kan een beperkte vermindering van middelen effect hebben op inzet voor ondernemersklimaat en werkgelegenheidsbevordering, waardoor de economische ontwikkelkracht onder druk kan komen te staan. Binnen het **sociaal domein** kan een beperkte versobering van preventieve en ondersteunende voorzieningen op termijn leiden tot een toename van zwaardere en duurdere zorgvragen. In **orde en veiligheid** kan een lagere inzet op preventie en paraatheid leiden tot een verhoogd risico op incidenten en hogere maatschappelijke kosten bij calamiteiten.				

	In **onderwijs, sport, cultuur en historie** kan een beperkte afname van middelen gevolgen hebben voor toegankelijkheid en aanbod, met effecten op participatie, gezondheid en sociale cohesie. Ook binnen **bestuur, organisatie en algemene middelen** kan efficiëntie worden gezocht, wat invloed kan hebben op ondersteunende capaciteit en flexibiliteit van de college. Ombuigingen op **Bestuur en organisatie** versoberen met name de interne voorzieningen (o.a. catering). Gelet op de aangenomen motie van 29 september 2025 in de raad van Elburg worden geen ombuigingsvoorstellen gedaan op het taakgebied algemene middelen.
Voor uitgebreidere onderbouwing zie de scenariokaarten per taakveld.	
Advies college	Het college beoordeelt het scenario waarin de ombuigingsopgave wordt verdeeld over alle taakvelden als een reële, maar niet als de meest wenselijke optie. In dit scenario leveren alle domeinen een bijdrage aan de bezuinigingsopgave, waardoor de lasten breed worden gespreid. Een belangrijk voordeel van deze benadering is dat per taakveld zorgvuldig kan worden gekeken waar ruimte zit voor ombuigingen en waar juist minder mogelijkheden zijn. Hierdoor ontstaat maatwerk en kan relatief goed worden aangesloten bij de specifieke kenmerken en kwetsbaarheden van de verschillende beleidsvelden. Daarnaast wordt de financiële opgave breed gedragen, waardoor de “pijn” evenrediger wordt verdeeld over de college en de samenleving. Tegelijkertijd constateert de college een wezenlijk nadeel van deze aanpak. Door de ombuigingsopgave overal neer te leggen, wordt geen expliciete keuze gemaakt over de richting die de gemeente wil inslaan. Het ontbreekt dan aan een duidelijke afweging over waar de gemeente voor staat, welke voorzieningen prioriteit krijgen en welke financiële consequenties daarbij bewust worden geaccepteerd. Het risico bestaat dat er een optelsom van kleine bezuinigingen ontstaat, zonder dat dit leidt tot een samenhangend en richtinggevend toekomstbeeld. Op basis van deze overwegingen komt de college tot de conclusie dat dit scenario niet de voorkeur heeft. Wel wordt het gezien als een reële optie, juist vanwege de spreiding van lasten en de praktische uitvoerbaarheid. Een meer richtinggevende keuze, waarbij explicieter wordt bepaald waar wel en niet wordt bezuinigd, wordt echter als meer sturend en beleidsmatig wenselijker beschouwd.

4. Advies voorkeurscenario

Het college adviseert de raad te kiezen voor **scenario B**, omdat dit scenario het beste evenwicht biedt tussen financiële discipline, maatschappelijke verantwoordelijkheid en toekomstgericht beleid. De ombuigingen binnen het sociaal domein blijven beperkt tot de eerder vastgestelde bestuurlijke opdracht van € 1,5 miljoen. Daarmee wordt invulling gegeven aan de noodzakelijke financiële opgave, zonder vooruit te lopen op ingrijpender keuzes die direct raken aan de meest kwetsbare inwoners.

Scenario B richt zich nadrukkelijk op ombuigingen die de minste directe impact hebben op inwoners en ondernemers. Dit sluit aan bij de wens van het college om de sociale samenhang, leefbaarheid en economische vitaliteit van gemeente Elburg zoveel mogelijk te behouden, juist in een periode waarin veel inwoners al te maken hebben met onzekerheden op het gebied van kosten van levensonderhoud en zorg.

Tegelijkertijd creëert dit scenario ruimte voor investeringen die nodig zijn om uitvoering te geven aan de ambities van de gemeente Elburg. Het gaat daarbij om het voortzetten van strategische opgaven op het gebied van wonen, duurzaamheid, leefomgeving en dienstverlening, die essentieel zijn voor een gezonde en toekomstbestendige gemeente zoals die onder andere zijn geformuleerd in de Omgevingsvisie en het Beleidsplan sociaal domein 2024-2030.

Een belangrijk voordeel van scenario B is daarnaast dat het ruimte biedt om ombuigingen binnen verschillende taakgebieden te faseren en te verzachten. Hierdoor kan per beleidsterrein een zorgvuldige afweging worden gemaakt tussen financiële noodzaak en maatschappelijke effecten. Dit vergroot de bestuurlijke wendbaarheid en maakt het mogelijk om, waar nodig, bij te sturen op basis van nieuwe inzichten of ontwikkelingen.

Alles overwegend is scenario B voor het college het meest evenwichtige en realistische scenario: financieel verantwoord, sociaal zorgvuldig en strategisch in lijn met de lange termijn koers van de gemeente Elburg.

5. Vervolg

Het door de gemeenteraad gekozen scenario wordt inhoudelijk verder uitgewerkt en financieel vertaald richting de meerjarenprogrammabegroting 2027-2030. Besluitvorming hierover volgt in november 2026.